

חינוך לחיים

פרשת פקודי

ותכל כל עבדת משכן אהל מועד ויעשו בני ישראל ככל אשר צוה ה' את משה כן עשו:
התורה כותבת, כי כילו לעבוד את עבודת המשכן, ובני ישראל עשו ככל אשר צוה וכו', והשאלה המתעוררת,
הרי מי שעשו את המלאכה היו בצלאל ואהליאב ושאר חכמי הלב, לא כל בני ישראל, אז מדוע התורה נותנת
קרדיט לבני ישראל?

כותב האור החיים: עוד נראה כי כאן עשה הכתוב מחברת הכללות בקיום התורה והראה כי בני ישראל יזכו זה
לזה והתורה נתנה להתקיים בכללות ישראל כל אחד יעשה היכולת שבידו ויזכו זה לזה.

והסבר דבריו: כי אמנם בכל עשיה שיש לציבור, אפי' שרק המיעוט עושה, אך אם כל אחד עושה את המוטל
עליו, וזה מזכה את כל הכלל. וכאן הרי בני ישראל תרמו, והחכמי לב יצרו, הרי לנו שותפות בכללות.

וממשיך: ובזה מצאנו נחת רוח כי ה' צוה תר"ג מצות ומן הנמנע שימצא אדם אחד שישנו בקיום כולם וזה לך
האות כהן ולוי וישראל ונשים, יש מצות עשה בכהנים שאין מציאות לישראל לעשותם, ויש מצות לישראל שאינם
בכהנים, וכן בלויים, וכן בנשים, ומה מציאות יש ליחיד לקיימם להשלים תיקון לרמ"ח איבריו ושס"ה גידיו אשר
יכונו להם, אלא ודאי שתתקיים התורה במחברת הכללות ויזכו זה מזה, והוא מה שאמר הכתוב כאן ויעשו בני
ישראל ככל אשר צוה ה' כינה לכולם יחד מעשה כולם הגם שמהם הביאו הנדבה מהם עשו מלאכה יאמר על
כללותם שעשו הכל, וסמך מאמר זה למלאכת הבגדים אשר עשאו יחידים מישראל, להעירך כי על פרט זה
יאמר שעשאוהו בני ישראל באין הבדל, ומעתה כל אחד מישראל הביא כל הי"ג מינים שבנדבה ועשה כל
המלאכות האמורות:

ובעצם כאן עונה האור החיים על שאלה נוספת - הייתכן כי אדם מישראל יזכה לקיים את כל תר"ג המצוות,
והרי יש מצוות השייכות דווקא לכהנים, ומצוות השייכות לגברים, אלא שהתורה מתקיימת מתוך הכלל ישראל
אני עושה את חלקי ואתה את חלקך ומתוך הכלל מתקיים התר"ג מצוות... וזה מתקן את הרמ"ח והשס"ה שלי
הכלי יקר בפרשה כותב על הפס' - קחו מאתכם תרומה לה': ועוד יכלול מאתכם שכל א' יזדרז למצווה מעצמו
כי יש לך אדם שאינו נותן כלום עד שרואה אחרים נותנים ומתקנא בהם, ע"כ הוא נותן להשוות את עצמו להם
וזה אינו מאתכם כי הוא עצמו אינו סבה אל הנתנה אלא אחרים סבה לו.

ובתורף דבריו, הרי הנתנה צריכה להגיע מסיבה אישית פנימית, ולא בגלל שהוא רואה את האחרים נותנים
והוא נותן לא בגלל שהוא רוצה, אלא כי הוא לא רוצה להיות שונה מאחרים, וזו אינה נתנה טובה... הנתנה
הראויה היא, שהיא מגיעה מהפנימיות שלו, כי הוא רוצה לתת.

אם ננסה לחבר את שני הדברים שראינו, הרי לנו כך - יש לכל אדם את הערך הראוי של עבודת היחיד, היא
המגיעה מתוך הפנימיות שלו... מתוך הרצון שלו לתרום... לתת... להעניק... הוא צריך להביא את האישיות שלו
לידי ביטוי, לא בגלל האחרים, לא בגלל הלחץ החברתי, לא בגלל הרצון שהוא לא יהיה שונה. אלא להביא את
האני הפנימי שלו, להביא את הייחודיות שלו, את מי שהוא באמת,

אך בד בבד הוא צריך לזכור, כי דווקא כשהוא מביא את הביטוי הייחודי שלו, את האמירה הפנימית שלו, הרי
הוא חלק מהכללות של עם ישראל, כמו שכותב האור החיים - הישראל אינו עושה את המצוות של הכהן, והאשה
איננה מקיימת את מצוות הגבר, והאדם הפשוט אינו מקיים את מצוות המוטלות על המלך... אך כאשר האשה
עושה את מה שמוטל עליה, והכהן עושה את המוטל עליו, והמלך עושה את המוטל עליו, הרי בכללות עם ישראל
יש שיתוף, שכולם עושים ומקיים את רצון הקל, הרי גם הישראל, וגם המלך, וגם האשה, כולם יחד שותפים
במצוות... והקיום של המלך מתקן את החלק שלי... הקיום של הכהן מתקן את החלק שלי.

המסר היוצא מכאן - הוא החובה לזכור את שני הקצוות מצד אחד יש לי-לך-לו את הייחודיות המיוחדת שלו
ואת הטאצ' הזה בעבודת ד' יש רק לי ואני מקיים את זה לא בגלל האחרים אלא כי זה השליחות שלי וכשאני
מקיים את השליחות שלי זה יוצר את האישיות שלי, את המשמעות שלי, ומן הקצה השני אל תשכח לרגע
שאתה אחד מתוך מערכת שלימה של כלל ישראל, כשאתה מקיים את חלקך הרי אתה חלק מפסיפס שלם
של כל עם ישראל.

לע"נ אבי מורי ר' חיים ב"ר ישעיהו ז"ל

משה בירנבוים - birmoshe@gmail.com

נהלך ברגש

חינוך לחיים

פרשת פקודי

"אלה פקודי המשכן" אומר ר' משה פינשטיין בספרו "דרש משה" אלה פקודי – נראה שעצם החשבון הוא להורות שצריך האדם לעשות חשבון על כל דבר שנתן לו השי"ת, ובמיוחד על זמן החיים – שיחשוב מה עשה בזמן היקר שקצב לו הקב"ה, האם הקדישו לתורה ולמצוות או ח"ו לאיבוד?? שלא יחשוב האדם כי במה שנתן לו ה' יכול לעשות מה שרוצה. ולכן צריך תמיד לעשות חשבון, מה עשה בכל הכוחות והכישרונות שנתברך בהם, האם השתמש בהם כרצון השי"ת לתורה ולמצוות?

מסופר שלאחר לוויית מרן החזון איש זצ"ל בעוד כולם עומדים אבלים ושפופים לצד הקבר, והנה מרן הרב שך זצ"ל הזדרז ונטל עמו בחור ורץ עמו להיכל ישיבת פוניבז' ללמוד וכך אמר לו "כבר אמר החכם מכל אדם "כי לכלב חי הוא טוב מן האריה המת, והנה אנו לעומת החזון איש זה ככלב לעומת האריה. אבל אנחנו בבחינת "כלב חי", אנחנו חיים עדיין ויכולים להמשיך לפעול ללא הרף, בעוד החזון איש כבר אינו יכול... את המעלה הזאת אני מזדרז לנצל"

ר' שלום שבדרון סיפר שפעם נכנס למשגיח ר' אליהו לופיאן זצ"ל ותינה בפניו את צערו על מצבו הירוד.. לאחר שסיים ר' שלום את דבריו, אחז ר' אליהו בזקנו ואמר לו רק משפט אחד: "ר' שלום ר' שלום אילו היה לי זקן שחור כמורך... ולא הוסיף עוד דבר!!!

"הבנתי את המסר" אמר ר' שלום. אדם צעיר יהא במצב אשר יהא צריך להיות מאושר!! הרי יש לו את הכוחות ואת האפשרות לתקן את דרכיו ומה מקום יש ליאוש???

ה"חפץ חיים" אמר פעם: כמה יקרים הם החיים, אי אפשר להעריך אותם בכל הון שבעולם. והביא את הגמ' בגיטין מ"ז שמספרת על ריש לקיש שהגיע זמנו להפטר מהעולם והניח קב של ירק בביתו שרק טרחה מועטת יש כדי ללקטו וכבר הצטער ריש לקיש על הזמן שבזבז לריק בזמן לקיטתו ואמר על זה הפס' "ועזבו לאחרים חילם" אז ק"ו אנו מה נענה על ביטול זמן כה יקר על דברי הבל???

במשל נפלא המשיל ר' יעקב ניימן זצ"ל מורו ורבו של אבי ז"ל את מי שמשקיע את זמנו בחיי העולם הזה. הוא סיפר כי ישנם נהרות המלאים קרח בימות החורף, עד כי נעשים הנהרות לכבישים. אורח זר כי יבוא למקום, יסבור כי לפניו אדמה מוצקה ולא כבישי קרח. בתומו יבנה שם את ביתו ויתיישב שם. אך לא יאריכו הימים, וכשיגיעו ימות הפרשת השלגים, תימוט הקרקע עליו וזה ישקע במצולות. כך בדיוק נראה האדם הבונה בנינים בעולם הזה. הוא סבור כי עומד על קרקע עולם אשר לא תימוט תחתיו. אולם כמובן הכל טעות!!! הכל בנוי על קרח, ובבוא היום הכל ימוט ומאומה לא ישא בעמלו. כל קנייניו מדומים הם!!!

הגר"י אברמסקי זצ"ל היה נוהג לומר "שבפיוט ונתנה תוקף כשאומרים "אדם יסודו מעפר וסופו לעפר" כולם גועים בבכי אך אני לא בוכה כיוון שזה דבר הגיוני, כך הוא דרכו של עולם" אבל כשאני אומר "בנפשו יביא לחמו" אז אני בוכה. ולמה? כי כל מה שאדם משיג בעולם הזה, זה בנפשו. אין דבר שאדם משיג שלא בא על חשבון דף גמרא!! כל דבר צורך זמן!! וזמן זה דף גמרא!! עמל על מה שאדם נצרך לו, אין ברירה. אבל מ"מ צריך להצטער על כך ולהרגיש את המחיר שאנו משלמים והתשלום הוא בחיינו!!! לכן צריך להשתמש בעולם הזה רק במידה הנדרשת וההכרחית ולא יותר. כי הדבר "בנפשו". אדם מביא את הלחם – הפרנסה שלו בנפשו...

העולם קוראים לאלו המבטלים את זמנם "יושבי קרנות" והסבר נפלא ראיתי בשם הבן איש חי ע"פ המשנה בפאה "אלו דברים שאדם אוכל פרותיהן בעולם הזה והקין קיימת לעולם הבא" לכל אדם יש שכר על מצוותיו בקרן השמורה לו לנצח. ואולם מי שלא מגיע לו להיות בן עוה"ב אוכל כאן את השכר. הוא יושב על הקרן שלו ואוכל ממנה כאן בעולם הזה ומאומה לא ישאר לעוה"ב. אלו הם "יושבי קרנות"...

לע"נ אבי מורי ר' חיים ב"ר ישעיהו ז"ל

משה בירנבוים - birmoshe@gmail.com